

**ȘCOALA PROFESIONALĂ DE FETE
„IOAN ȘI C. FUSSEA“ DIN TÎRGOVIȘTE**

FLORICA DEFTU

A doua jumătate a secolului al XIX-lea reprezintă pentru țara noastră o perioadă de efervescență economică și culturală ce își are rădăcinile într-o serie de evenimente de maximă importanță în viața țării: Unirea, reforma agrară, cucerirea și recunoașterea independenței politice. Are drept consecință măsuri menite să consolideze independența economică; se impune astfel, stringent, pe lângă crearea unor obiective economice, formarea unor cadre calificate și, implicit, a unor instituții în care viitorii lucrători să se specializeze.

În această tendință generală se încadrează inițiativa municipalității Tîrgoviște de a înființa la 9 septembrie 1891 o școală profesională în casele dăruite de Ion Fussea prin actul din 23 octombrie 1878, act ce prevedea, de fapt, înființarea unui atelier de cusătorie care să ofere fetelor sărace o instrucție elementară și o meserie onorabilă.

În școală sint înscrise alături de eleve de familie modestă fiice ale unor părinți avuți, fapt sesizat și de însuși donatorul clădirii într-o scrisoare adresată Consiliului comunal.¹

Această plîngere a generat o anchetă în urma căreia constatările comisiei s-au dovedit a fi favorabile școlii.

Activitatea școlii continuă, deci, în anii 1891—1892 amplificîndu-se chiar, iar numărul elevelor înscrise este în creștere în ciuda greutăților materiale pe care școala le întîmpină de la înființare: între 1893—1988 se judecă procesul intentat comunei de către Ion Fussea care cerea anularea donației întrucît condițiile prevăzute de act fuseseră călcate (clădirea donată trebuia să adăpostească un atelier și nu o școală); lipsa mobilierului corespunzător, lipseau cele necesare respectării condițiilor de igienă, nu exista un regulament și o programă,

¹ Arhivele Statului jud. Dîmbovița. Fondul Primăria orașului Tîrgoviște Dos. nr. 181/1878, f. 16.

lipseau cadrele necesare predării unor discipline teoretice ca, româna, franceza, caligrafia, desenul, aritmetica, geometria — aceste din urmă lipsuri au fost acoperite cu ajutorul unui grup de profesori de la gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu“, care s-au oferit să le predea gratuit pînă cînd Consiliul comunal va trece suma necesară în buget (7 aprilie 1892)².

La 17 aprilie 1892 Consiliul comunal dispune înlocuirea primei directoare Maria Rătescu și transformarea instituției în *atelier*. Se revine la scurt timp asupra primei hotărîri, dar școala va funcționa între 1893—1902 ca atelier de lucru.

În urma examenelor după primul an de învățămînt concluziile sînt bune și se propune înființarea unui al doilea an de studiu.

În pofida dificultăților întîmpinate permanent activitatea atelierului crește; cursurile se extind în 1894 la 3 ani, cărora li se adaugă încă 2 ani de practică în vederea perfecționării elevelor.

Se cere cu insistență reintroducerea unor discipline teoretice ca: desenul și franceza ce se dovedesc necesare viitoarei meserii (pentru desenarea modelelor sau a tiparelor sau pentru lectura unor jurnale străine).

Se aprobă și propunerea de a înființa o secție de lenjerie și broderie, fapt care, de altfel, sporea venitul adus de școală Primăriei.

În timpul școlii elevele erau, deci, pregătite pentru: croitorie (de damă și de copii), lenjerie, broderie de lux, broderie albă și à la Riche-lieu, broderie pe filet, dantelă irlandeză etc.

La 15 octombrie 1902 datorită numărului mare de eleve (peste 80) Primăria solicită ministerului aprobarea înființării în orașul Tîrgoviște al unei școli profesionale după modelul celor de gradul I aparținînd statului, iar în urma aprobării obținute o săptămînă mai tîrziu atelierul se transformă în *Școala profesională „Ion Fusseu“*.

Programa școlii îmbina pregătirea practică cu cea teoretică. Transformarea în școală de gradul I impune înființarea a două ateliere de croitorie și rufărie.

Condițiile de igienă în care școala își desfășura activitatea nu erau însă cele adecvate³, fapt datorat în primul rînd lipsei de fonduri pentru dotarea școlii cu cele necesare.

Trei ani de la transformarea atelierului în școală profesională, la 7 noiembrie 1905, Consiliul comunal hotărăște revenirea instituției la forma anterioară de *atelier* și odată cu aceasta renunțarea la unele discipline de studiu cum ar fi limbile străine.

Transformările în structura organizatorică a școlii continuă: la 24 aprilie 1907 școala trece la stat ca *atelier de gradul I*, iar în 1910

² Ibidem, dos. 23/1891.

³ Ibidem, dos. coresp. august-noiembrie 1902, f. 32.

ministerul aprobă ca școala să poarte numele de „Școala profesională de fete I. C. Fussea”.

Revenirea la forma de școală profesională de gradul I, impune prelungirea cursurilor la 6 ani de studiu, dintre care : 2 pregătitori, 3 ani de învățământ profesional și un an de practică.

Materialul necesar exersării elevelor era cumpărat de către școală din taxele anuale (suficient de ridicate).

În vederea stimulării interesului tineretului pentru meserie se participă la expozițiile anuale cu lucrările efectuate de elevii și elevele școlilor secundare și profesionale ; școala mai participă cu exponate la o serie de expoziții ca cea din 1910 de la Ploiești, expoziția de la Tîrgoviște deschisă cu ocazia celui de al XVII-lea Congres al oamenilor de știință⁴ în septembrie 1911 și altele.

În acești ani însă, numărul elevelor este în scădere, ceea ce determină în anul 1910 suspendarea examenului de admitere ; acestei situații i se adaugă greutatea materiale : clădirea este improprie iar mobilierul și mașinile necesare lecțiilor practice sînt uzate — situație care este ameliorată abia un an mai târziu, în 1911, printr-un deviz al Ministerului.

Anii primului război mondial au lăsat urme adînci și în orașul Tîrgoviște. Clădirea Școlii profesionale de fete a fost devastată ; stricăciunile produse fiind evaluate în anul 1919 la suma de 15.000 lei.

Remarcăm însă, devotamentul cu care elevele sub supravegherea conducerii au ajutat prin diferite obiecte confecționate aici, soldații de pe front.

După război Școala continuă să participe la o serie de activități cultural-artistice ca cele ale societății „Tinerimea română”, sau activități expoziționale : expoziția de la Tokio din 1934 căreia i se adaugă prezența frecventă în sălile expozițiilor naționale.

Alături de problema ameliorării condițiilor de studiu, (clădirea s-a refăcut abia în 1933—1934) o altă permanentă preocupare a conducerii o constituie grija pentru ajutarea elevelor cu o situație materială grea. Din documentele de arhivă extragem cererile repetate ale școlii adresate Băncii sau Primăriei pentru obținerea acestor ajutoare bănești.

În anul 1934 școala propune o programă de 6 ani care să permită elevelor o bună formare teoretică și practică.

Prestigiul mereu ascendent al școlii face ca examenul de admitere să adune cît mai multe candidate ; în 1935—1936 de exemplu, se prezintă 111 fete dintre care reușesc 63 ; în același an cursurile sînt frecventate de 226 eleve.

Școala era, de altfel, singura instituție care oferea posibilități de studiu și calificarea fetelor sărace.

⁴ Ibidem, dos. coresp. 1 sept. — 24 dec. 1911, f. 88.

Între 1938—1946 Școala profesională „I. C. Fussea“ devine *școală de gradul II* ce funcționează paralel cu *Liceul industrial*. Cursurile Liceului industrial cuprindeau 8 ani de studiu în cadrul cărora disciplinele teoretice sînt net preponderente.

În anul școlar 1946—1947 școala rămîne să funcționeze doar ca *Școală profesională* de clasa a V-a, apoi în 1947—1948 ca *Liceul industrial* de 4 clase; în 1948—1949 apare ca *Școală tehnică-profesională de fete* paralel cu *Școala pedagogică*; o perioadă mai mare respectiv între 1949—1958 devine *Școală pedagogică* cu o secție sportivă, iar în perioada 1958—1965 se transformă în *Școală medie de 10 ani* pentru ca în sfîrșit în anul 1968 să devină *Liceul nr. 2 „Ion Heliade Rădulescu“*.